

الحمد لله
البر الرحيم
الحسن

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اردبیل
دانشکده پرستاری مامایی

پایان نامه

دوره کارشناسی ارشد در رشته پرستاری

گرایش داخلی - جراحی

عنوان

بررسی شدت خستگی و برخی عوامل مرتبط با آن در بیماران مبتلا به
دیابت نوع 2 مراجعه کننده به درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی (ره)
اردبیل در سال 1396

استاد راهنما

دکتر معصومه آقامحمدی

استاد مشاور

آقای مالک ابادری

نگارنده

زهره نوری آذری

سال 1397

کد پایان نامه: 25

شکر شایان ثار ایزد منان که توفیق را رفیق
راهم ساخت درهای علم را بر ما گشود و
عمری و فرصتی عطا فرمود تا بدان بنده
ضعیف خویش را در طریق علم و معرفت
بیازماید.

بارالها! درود بی پایانت را بر وجود گرامی محمد
(ص) نازل فرما که بر گنجینه وحی تو امانت دار
است، از همه خلفت ارجمندتر است و یکتا گل
برگزیده بوستان بندگان توست و راهنمای
نکویی ها و گشاینده در برکات و فضایل است.
خداوندا به ما توفیق تلاش در شکست، صبر در
نومیدی، رفتن بی همراه، جهاد بی سلاح، کار
بی پاداش، فداکاری در سکوت، دین بی دنیا،

مذهب بی عوام، عظمت بی نام، خدمت بی
نان، ایمان بی ریا، خوبی بی نمود، گستاخی بی
خامی، مناعت بی غرور، تنهایی در انبوه جمعیت
و دوست داشتن بی آنکه دوستت بدارند را
عنایت فرما

تقدیم نامه

تقدیم به محضر مولا و آقا امام زمان عجل الله
تقدیم با بوسه بر دستان پر مهر **مادر** عزیزتر از
جانم:
مقدسترین واژه در لغت نامه دلم، مادر مهربانم که
زندگیم را مدیون مهر و عطوفت آن می دانم.
تقدیم به **همسرم** به پاس قدردانی از قلبی آکنده
از عشق و معرفت که محیطی سرشار از سلامت و

امنیت و آرامش و آسایش برای من فراهم آورده است. همدلی که با واژه نجیب و مغرور تلاش آشنایی دارد و تلاش راستین را می شناسد و عطر روبایی آن را استشمام می کند و مرا در راه رسیدن به اهداف عالی یاری می رساند .

تقدیم به **خواهران** عزیزم که وجودشان شادی بخش و صفایشان مایه آرامش من است.

تقدیم به **برادر عزیزم** که همواره در طول تحصیل متحمل زحماتم بود و تکیه گاه من در مواجهه با مشکلات و وجودش مایه دلگرمی من می باشد.

تقدیم به **دوستان** عزیزم که در تمامی لحظات رفیق راهم بودند.

تقدیم به جمعی از بیماران عزیز که علی رغم مشکل جسمانی با سعه صدر و خوشرویی رونق افزای اندیشه و خاطرم بودند. کمال سپاس را دارم و از درگاه خداوند سعادت و کرامت و سلامتی آن بزرگواران را خواهانم.

آنچه به دستهای پر مهر شما می‌سپارم، تحفه‌ای
است ناچیز به پاس صبوریتان که صفحه صفحه آن
چیزی جز عشق و سپاس نیست.

سپاس و قدردانی

به مصداق «من لم یشکر المخلوق لم یشکر
الخالق» بسی شایسته است از اساتید فرهیخته و
فرزانه به ویژه از استاد راهنما **سرکار خانم
دکتر معصومه آقامحمدی** که با فروتنی و
کمال سعه صدر، زحمت راهنمایی این رساله را
بر عهده گرفتند.

و از استاد مشاور **آمار جناب آقای مالک
اباذری** که همواره راهنما و راه گشای نگارنده در
اتمام و اکمال پایان نامه بوده، کمال امتنان و تقدیر
و تشکر خود را اعلام نمایم.

تقدیر و سپاس از اساتید محترم دانشکده پرستاری و
مامایی اردبیل و تمام کسانی که با صبر و حوصله
مرا یاری نمودند تا این پایان نامه را به پایان برسانم.

چکیده

زمینه و هدف: خستگی در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو، شکایت رایجی است که می تواند رفتارهای خودمراقبتی و تلاش های افراد را برای کنترل دیابت تحت تأثیر قرار دهد. این مطالعه با هدف تعیین شدت خستگی و برخی عوامل مرتبط با آن در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 انجام شد. **روش کار:** در این مطالعه توصیفی- تحلیلی، تعداد 218 بیمار مبتلا به دیابت نوع 2 مراجعه کننده به درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی (ره) اردبیل در سال 1396 به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. جمع آوری داده ها با استفاده از پرسشنامه پنج قسمتی شامل فرم اطلاعات فردی- اجتماعی، پرسشنامه خستگی، کیفیت خواب پیتزبورگ، افسردگی بک و مقیاس آنالوگ بصری درد صورت گرفت. داده ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه 22 و آزمون های آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و فراوانی) و تحلیلی (ضریب همبستگی پیرسون، مدل رگرسیون خطی ساده و چندمتغیره و رگرسیون لجستیک) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: میانگین نمره خستگی در بیماران شرکت کننده، $57/07 \pm 17/16$ به دست آمد که نشانگر خستگی متوسط بود. آزمون همبستگی پیرسون، همبستگی معنی داری را بین خستگی با درد ($r=0/44$, $P<0/01$)، افسردگی ($r=0/59$, $P<0/01$)، تعداد عوارض بیماری ($r=0/38$, $P<0/01$)، طول مدت ابتلا به دیابت ($r=0/21$, $P<0/01$)، مدت زمان ورزش ($r=-0/305$, $P<0/01$) و کیفیت خواب ($r=0/39$, $P<0/01$) نشان داد. اما بین خستگی با هموگلوبین گلیکوزیله و شاخص توده بدنی، ارتباط معنی داری یافت نشد. تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از رگرسیون خطی چندمتغیره نشان داد که چهار عامل درد، افسردگی، مدت ابتلا به بیماری و مدت زمان ورزش به عنوان پیش بینی کننده های خستگی در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 می باشند. برای بررسی تاثیر متغیر نوع داروی مصرفی روی خستگی، از مدل رگرسیون لجستیک استفاده شد. نتایج نشان داد که بین مصرف داروهای ضد دیابت خوراکی ($P=0/047$) و انسولین ($P=0/014$) با خستگی ارتباط معنی داری وجود داشت. به طوری که تزریق انسولین نسبت به روش خوراکی، 2/99 برابر بیشتر باعث خستگی در افراد مورد پژوهش شده بود.

نتیجه گیری: پژوهش حاضر نشان داد که خستگی مشکل نسبتاً شایعی در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 بوده و عواملی نظیر درد، افسردگی، مدت زمان ابتلا به بیماری و مدت زمان انجام ورزش از عوامل موثر بر خستگی می باشند. لازم است مراقبین سلامتی به ارزیابی خستگی در بیماران مبتلا به دیابت، توجه ویژه ای داشته باشند و مداخلات موثرتری را در جهت کاهش درد و شناسایی و کنترل افسردگی در این بیماران انجام دهند.

واژه های کلیدی: دیابت، خستگی، کیفیت خواب، درد، افسردگی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

1	فصل اول : مقدمه و بیان مسئله
1-1	مقدمه
2-1	بیان مسئله
3-1	تعریف واژه ها (نظری و عملی)
4-1	اهداف
1-4-1	هدف کلی
2-4-1	اهداف اختصاصی
3-4-1	اهداف کاربردی
5-1	سوالات پژوهش
6-1	فرضیات پژوهش
	فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه تحقیق
1-2	مقدمه
2-2	چارچوب پنداشتی
1-2-2	بیماری دیابت
2-2-2	خستگی
3-2-2	خستگی در بیماری دیابت
4-2-2	عوامل موثر بر خستگی در بیماران دیابتی
19	1-4-2-2 تغییرات قندخون
20	2-4-2-2 عوارض دیابت

3-4-2-2. سایر عوامل موثر بر خستگی در بیماران مبتلا به دیابت Error! Bookmark not defined.

defined.

3-2. مروری بر مطالعات انجام شده Error! Bookmark not defined.

1-3-2. مطالعات داخلی Error! Bookmark not defined.

2-3-2. مطالعات خارجی Error! Bookmark not defined.

فصل سوم : مواد و روش تحقیق Error! Bookmark not defined.

1-3. مقدمه Error! Bookmark not defined.

2-3. روش پژوهش 34

1-2-3. جامعه پژوهش 34

2-2-3. محیط مطالعه Error! Bookmark not defined.

3-2-3. نمونه پژوهش Error! Bookmark not defined.

4-2-3. روش نمونه گیری و تعداد نمونه Error! Bookmark not defined.

5-2-3. معیارهای ورود نمونه ها به مطالعه Error! Bookmark not defined.

6-2-3. معیارهای خروج نمونه ها از مطالعه Error! Bookmark not defined.

3-3. ابزار گردآوری داده ها و نحوه تعیین اعتبار و پایایی Error! Bookmark not defined.

1-3-3. برگه اطلاعات فردی- اجتماعی و بیماری Error! Bookmark not defined.

2-3-3. پرسشنامه چندبعدی خستگی Error! Bookmark not defined.

3-3-3. پرسشنامه کیفیت خواب Error! Bookmark not defined.

4-3-3. مقیاس آنالوگ بینایی 40

5-3-3. پرسشنامه افسردگی 40

4-3. روش اجرای مطالعه Error! Bookmark not defined.

5-3. تجزیه و تحلیل داده ها Error! Bookmark not defined.

6-3. ملاحظات اخلاقی Error! Bookmark not defined.

فصل چهارم: یافته های پژوهش	Error! Bookmark not defined.
1-4. مقدمه	Error! Bookmark not defined.
2-4. مشخصات فردی-اجتماعی	Error! Bookmark not defined.
3-4. یافته های توصیفی و تحلیلی براساس اهداف مطالعه	Error! Bookmark not defined.
1-3-4. تعیین شدت خستگی در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به درمانگاه	
دیابت بیمارستان امام خمینی اردبیل در سال 1396	Error! Bookmark not defined.
2-3-4. تعیین میزان افسردگی در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به درمانگاه	
دیابت بیمارستان امام خمینی اردبیل در سال 1396	Error! Bookmark not defined.
3-3-4. تعیین شدت درد در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به درمانگاه دیابت	
بیمارستان امام خمینی اردبیل در سال 1396	Error! Bookmark not defined.
4-3-4. تعیین کیفیت خواب در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به درمانگاه	
دیابت بیمارستان امام خمینی اردبیل در سال 1396	Error! Bookmark not defined.
5-3-4. تعیین شاخص های بالینی (تعداد عوارض، هموگلوبین گلیکوزیله، شاخص توده بدنی)	
در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو مراجعه کننده به درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی اردبیل	
در سال 1396	50
6-3-4. تعیین عوامل پیش بینی کننده خستگی در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو	
مراجعه کننده به درمانگاه دیابت بیمارستان امام خمینی اردبیل در سال 1396	Error! Bookmark not defined.
	not defined.

فصل پنجم: بحث، نتیجه گیری و پیشنهادات پژوهش 57

1-5. مقدمه	Error! Bookmark not defined.
2-5. بحث و بررسی یافته ها	Error! Bookmark not defined.
3-5. نتیجه گیری	Error! Bookmark not defined.
4-5. محدودیت های مطالعه	Error! Bookmark not defined.

67 5-5. کاربرد یافته ها
	Error! Bookmark not defined. 5-6. پیشنهادات برای پژوهش های بعدی
69 منابع
82 ضمائم
100 چکیده انگلیسی

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول 4-1. فراوانی مطلق و درصدی واحدهای مورد پژوهش بر حسب مشخصات دموگرافیک	
Error! Bookmark not defined.	
جدول 4-2. میانگین و انحراف معیار واحدهای مورد پژوهش بر حسب مشخصات دموگرافیک	
Error! Bookmark not defined.	
جدول 4-3. توزیع فراوانی، میانگین و انحراف معیار نمرات خستگی و ابعاد آن در بیماران مبتلا	
به دیابت نوع دو Error! Bookmark not defined.	
جدول 4-4. توزیع فراوانی و میانگین و انحراف معیار افسردگی در واحدهای مورد پژوهش	
Error! Bookmark not defined.	
جدول 4-5. توزیع فراوانی و میانگین و انحراف معیار شدت درد در واحدهای مورد پژوهش	
Error! Bookmark not defined.	
جدول 4-6. توزیع فراوانی و میانگین و انحراف معیار کیفیت خواب در واحدهای مورد پژوهش	
Error! Bookmark not defined.	
جدول 4-7. میانگین و انحراف زیر مقیاس های معیار کیفیت خواب در واحدهای مورد پژوهش	
Error! Bookmark not defined.	
جدول 4-8. توزیع فراوانی و میانگین و انحراف معیار نمرات هموگلوبین گلیکوزیله در واحدهای	
مورد پژوهش Error! Bookmark not defined.	50
جدول 4-9. توزیع فراوانی عوارض بیماری در واحدهای مورد پژوهش Error! Bookmark not	
defined.	

جدول 4-10. توزیع فراوانی و میانگین و انحراف معیار شاخص توده بدنی در واحدهای مورد

پژوهش **Error! Bookmark not defined.**

جدول 4-11. نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون در زمینه ارتباط متغیرهای مورد بررسی با

خستگی و ابعاد آن **Error! Bookmark not defined.**

جدول 4-12. مدل رگرسیون خطی ساده در خصوص ارتباط خستگی با متغیرهای مورد مطالعه

در بیماران مبتلا به دیابت نوع 2 **Error! Bookmark not defined.**

جدول 4-13. مدل رگرسیون خطی چندمتغیره در خصوص عوامل پیش بینی کننده خستگی

..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول 4-14. مدل رگرسیون لجستیک در خصوص ارتباط خستگی با نوع داروی

مصرفی.....56.....